

ПЕРЕДПАТА на „**РУСЛАНА**“
вносять: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
щод суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо рукою ми серце і віра руска“ — З Русланових польові М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського ул. Ягайлонська ч. 3.

Рукописи звертає ся лише на попередню застору.

Рекламації лише неопечатані в вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланим“ 40 сот. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

По війні.

(Міркованя неополітика).

Війна без вистрілу скінчила ся. Війська роаходять ся домів. Батьки, мужі, сини, яких оплакувано, випроаджуючи з села, вертають здоровими й цілими. Та не вернуть ті міліони, яку витрачено на мобілізацію, не верне тая енергія, які виладовано на воєнні підготовленя, не вернуть сподіваня, котрими мавила себе суспільність і може, може вже ніколи не верне тая хвиля, яку нам отсе дучило ся пережити...

І саме тепер, коли відпущені домів воляки, замість меча візмуть ченіги до рук, коли замість воєнних сухарів засядуть незабаром до великодної паски, мимохіть насуває ся нам питанє: не веже справді тої війни не буде?...

Якуж відповідь знаходимо в душі; крім тої першої, котру ненадумчесь, дає собі мужик словами: Бог святаї знає? Який одвіт дає пересічний Українець на те переважне питанє: буде війна, чи мир?

Думаємо, що тої першій: війна. Як не отся кривава розправа з оружем у руці, з бомбами, гранатами і вовчими ямами, з ріками крови і могилами трупів, зі стонами ранених і вересками насилуванних, з проклинами батьків і слезами жінок — то тая тиха, безнастанна борба двох світів, тої непомітний, але не менше завзятий двобій двох культур, те змаганя двох цілком не подібних до себе світоглядів.

З одної азійській деспотизм, боготворене всесильної власти, з другої боку змаганя народів до самоуправи і до свідомої співучасті горожан в державнім устрою. В однім таборі темна сила неосвіченого люду, котрий йде на смерть, не питаючи, за що, і по що его женуть, котрий мов лявіна летить туди, де его стопа деспота труне, в другім обережний похід вперед по дорозі гуманної культури. По однім боці невтомма праця над розв'язкою трудних народних і суспільних пи-

тань, по другім безтямний розгін монгольско-го темпераменту, ненасичений голод землі, незадовоена жажда руїни. Такі два світи — се огонь і вода; між ними мира не було і не буде. Они мусять бороти ся з собою.

Россия розпустила війська, як кажуть, радить навіть Чорногорі, щоби погодила ся з судобою і не захочувала печеного леду, Россия ніби то хоче миру. Але она тільки хвилево хоче, бо мабуть не вилізала ся ще з ран, які дістала під Мукденом і Чумімою і не вилічила ся з хвороби, в яку попала 1905. р. Тривалый мир, в такій ріжновародній державі, як Россия, міг би бути що йно тоді, коли би правительство дало тим народам спромогу розвивати ся і жити таким житем, як інші державні народи, коли би так звані „інородці“ не тільки дійшли до злагоди з державним, себо московским народом, але побачили перед собою якийсь широкий шлях поступу, як би їм дана була якась велика програма на далеку, далеку будучину. А правительство російське об тім навіть не думає. Оно якраз иде по протавній лінії, піддержуючи всілякі реакційні думки і скріплюючи чорносотенні інстинкти. При таких умовах війна стає ся одиноким ратунком, одиноким способом, щоби енергія виладувала ся на зверх, коли не має вибухнути на внутр.

В консервативній Росії, де нема автономії народів, де чорна сотня гуляє безкарно, де люди гинуть з голоду, бо годі їм хліба довести, де не буде ся доріг, щоби тими дорогами, криї Боже, не увійшов чужинець, де живе чоловіка не має ніякої цїни, а совість є предметом торгу і насильства — в такій Росії треба людам конечно час від часу дати нагоду побити ся „з ворогом віри і отечества“, бо они почали би бити ся самі з собою, бо они почали би шукати рахунку з тими, котрі їх цілі столітя держали в ярмі насильства і безпросвітности, котрі здержали їх поступ і спивили розвій — они звернули ся проти правительства. І тому тая Россия, що не думає о віяких реформах, що дурить світ яко-

юсь абсолютистичною конституцією, тая Россия, де дітям не вільно в рідній мові учити ся, а старшим у власній вірі Бога хвалити, тая Россия, де найвищий закон — шибениця, а найбільша мудрість кнут, тая Россия мусить воювати, щоби своїм народам не дати розмакувати ся в культурі, щоби люди за ранами і погромами не мали часу подумати про поступ, щоби їх удержати в первісній звірстві і замість героїства за идею підтримати в них кровожадний звірський інстинкт.

Россия, котра не хоче реформ, мусить хотіти безнастанної війни. Tertium non datur.

Війна стає для царської імперії також тому конечностю, бо она управильняє до якоїсь міри розміри чужого живла до корінного російського, коротко кажучи, робить те діло, котрого не годні зробити ніякі русифікаційні закони.

Знаємо, що польський, український і всякий инший народ дає там далеко більший процент жовніра, ніж російський, знаємо, що інородців військова управа не оцаджує, отже розуміємо, що депопуляція, яко конечностю воєнна далеко більше відбиває ся на нас, чим на Москалях і таким чином через війну хоть в часті запобігає ся тій перевазі, котру могли би мати інородці над Москалями. Додаймо до того деморалізацію війська вертаючого з війни, тягарі, які спадають на нарід через калік та інвалідів, пригнобленя і непевність і так дальше і т. д., а зрозуміємо, чому Россия від кількясот літ воює і Бог вість, як довго ще буде воювати.

З ким? З Азиею і з Европою.

Азію побиває она тим, що взяла від Европи, Европу тим, що остало в ній з Азії, і так все.

Самаж она розсіла ся, мов якась страшна потвора, на пограничу тих двох світів і не думаючи ані до одного, ані до другого пристати, з обох них висисає кров.

Над тім треба подумати, а не дивити ся легкодушно — вітхаючи та киваючи головою, Се поява страшна, одинока в цілій історії,

щось такого, чого не було і нема в цілій світі. Загарбавши непроходимі простори Сибіру, російській імперіялізм не заспокоїв своєї жажди підбоїв, він простягає кровожадні кігті на право по Монголію, Персию, Малу Азію, на ліво по Балкан в Царгородом, по Угорщину, Галичину й Чехію.

Із тими забагами він зовсім не криє ся. Приймає монгольські посольства, шле туди своїх військових інструкторів, перекидає величезні залози за Кавказ. На Балкан суне ся отся чорна хмара з хитрим усміхом опікуна-протектора, в Галичину пускає рубель, з Чехією удержує дипломатичні зносини.

Се не підзоря, а очевидна правда, котрої тільки сліпі і засліплені можуть не бачити і можливо, що не бачать.

(Дальше буде).

Огляд часописий.

(Москвичі помічниками всеполяків і подоляків проти вибор. реформ. „Прик. Русь“ і „Галичанин“, сямські братя, побратими „Stowo pol.“ і „Gaz. Narod.“ „Нова ера“ страшакон). (Конець).

І в сій власне недостачі опору в масах, недостачі якого небудь довіря і сили криє ся незрівняне жерело гумору, коли читаємо в „Галичанині“ призив „у воздух“ в такім самопевнім тоні:

„Вконці счтаємь указаннымъ обратитъ ся въ этотъ важный для нашей краевой жизни моментъ къ галицко-русскому населению съ воззваніемъ — своимъ громкимъ словомъ протеста обличитъ мазепинцевъ въ бессовістной клеветѣ, будто они дѣйствуютъ и соглашаются на избирательную реформу въ нынѣшнемъ ея видѣ отъ имени русскаго крестьянства. Пусть русские крестьяне загворятъ на вѣчахъ и собранияхъ, пусть вершителі судебъ нашего края услышатъ подлинный народный голосъ, пусть узнають, что русскій крестьянинъ не способенъ на такое

Короткий огляд Маркіянових творів.

(Дальше).

Найлучшим доказом его великого поэтического дару „Веснівка“ котрої не напроваджу, бо кождий читач повинен її на память знати. Ту образ природи і подібність его до власної долі та до судьби народної ідеї зв'язані так природно а гарно, і передані так звичайно, а поетично, що подібних архітворів не багато знайдемо. Єсть се така вільмова поезія як Гетого „In allen Gipfeln herrscht Ruh“, або Міцкевича: „Polaly się izar me czyste, rzesiste“ або Лермонтова „Тучки небесныя“.

Хто написав такий вірш, мусів бути великим поетом.

На нашу гадку далеко більше, ніж чужим поетам завдячує Маркіян своїй народній пісні. Вихований на селі впивав ся він єї чарами прямо з жерела, з уст народу. Не одну пісню чув також в тих перерібах, в яких они ходили по повіствах і по дворах, а які переходили ся в писаних збірниках.

Працюючи пізнійше в бібліотеці Оссолянських у Львові, попав на збірник Івана Прача (Собраніє русскихъ народныхъ пѣсенъ. Спб. 1815), в якім було поданих 16 українських пісень і то дуже цінних пр. Іхав козак за Дунай, В славнім городі Перелеславі, Ой краче, краче, да чорненький ворон. Вправді баламутний вступ видавника не міг его заохотити до фольклорної праці, але пісні говорили самі про себе, більше переконуючо від д. Прача. Далекі більше вражінє мусіла зробити на Маркіяна і его товаришів передмова до I. збірника Максимовича (Малороссійскія пѣсни. Москва 1827), в котрій було сказано, що зачинає уже здійснювати ся бажанє, щоби повстала чисто руска поезія.

Ті слова могли заохотити молодих ентузіастів і до збираня народних пісень і до твореня власних, щоби руску поезію збагатити. Живим приміром одушевленя народною пісню був для них незабутний Зорян Доленга Ходаковский (Адам Чарноский), а его зазив „O Słowiańszczyźnie przed chrześcijaństwem“ міг їх заохотити до уложеня цілої програми власних праць етнографічних по містах і селах. Тої широкої програми, що межувала з історією і археологією та переходила їх молоді сили, не могли они, розуміє ся, виконати, але записи Ількевича, Вагилевича, Білинського, Головацкого, Мінчаковича й Шашкевича, свідчать про їх велике одушевленє до збираня народної словесности.

То одушевленє зближило Маркіяна до Вацлава Залеського і Ігната Павлього, котрі оісля й хіснували ся в своїх збірниках словесними записами наших фольклористів. Народна пісня творила основу Сина Руса, Зорі й Русалки, она значить ся була в значній мірі понуюко того руху, що викликав українське відродженє в Галичині.

З порівняня записів народних пісень, що вийшли зпід пера Шашкевича, з записами тих самих пісень у Головацкого, Залеського й Павлього, видно, як обережно поводив ся він з народною поезією і як любовно відносив ся до неї. „Душа нашої народної поезії, не письменних сталась душею его музи“ — можна сказати так само, як колиєш Кудліш сказав про Шевченка.

В тім, що Шашкевич не шукав собі узорів в чужій, богато розвиненій поезії, котру доволі добре знав, тільки задержав оригінальну, народну форму, лежить его велика заслуга а заравом вказівка для наслідників, щоби чужих богів не шукали.

Таку саму щирість і простоту зберіг він також в своїх нечисленних епічних творах, оеобливо в чудовім фрагменті з „Перекіньчика“, що зветь ся „Бандурист“.

Ось примір:

Чогож то у лузі головку склонила,
Відай тучу чус березочка біла?
Чогож то півець наш, чого він сумує?...
Видко з тяжкою журбою несеть ся,
Бо око стемніло, тяжко серце беть ся,
А на личку смуток; чи нещастє чусе?...

Тут кожде слово ясне, кождий образ вразно нарисований, тут що на серці, те й на язичі. А мимо того, як поетично змальований прихід бандуриста до села, як чудова переда-

на его мистецка гра, як щиро й несилувано пливе вірш Маркіяна!

І вдарив сильнійше і скорше тручас:
І стали греміти та бескидским громом,
І стали шуміти та степовим шумом;
То знов закипіли, як вода старого
Отця-словутіці, бо о нїм думає
Півець і мислю честь єму сьпіває;
І справді, Шашкевич став сильнійше
тручати в струни своєї щирої бандури. Він став греміти в „Русланових псалмах“ в поезії „Побратимови“ степовим шумом став мчати ся над Дніпро; в агітаційних творах (Болеслав Кривоустий) до бою і побіди звивав а в „Псалмах Русланових“ дав доказ, що був він не тільки щирим, але й великим поетом, котрому не бракувало почутя сили і величі, котрий рад був „орлом бистрокрилим злетіти на небесні двори і глянути в сонце“.

Пустив орел бистре око
В вічність незміриму,
Сягнув духом ген глубоко
В глубінь незміслиму.

Вдумчивість поета найкрасше зазначила ся в трох „Псалмах Русланових“. Не будемо їх тут аналізувати, бо на се треба би особної розвідки, скажемо тільки, що поет, переслідований судобою, шукає потіхи і розради в глибокій вірі, в тім щирім переконаню, що все діє ся по Господньому повелію і що чоло-

самоуниження, на какое соглашаются отъ его имени называющие себя его представителями, мазепинские политики. На сознательныхъ русскихъ единицахъ на русскихъ народныхъ дѣятеляхъ лежитъ сейчасъ большой долгъ: открытъ глаза несвѣдущимъ, какую западно приготавливаютъ для русскихъ крестьянъ мазепинские депутаты. Пока не поздно, долженъ раздаться громкій народный протестъ противъ затѣваемой и уже осуществляемой поворной польско-мазепинской „угоды“ засчетъ цѣлаго галицко-русского населенія. Голосъ народного протеста проникаетъ и въ сеймовыя стѣны и если не остановитъ мазепинцевъ въ ихъ постыдной сдѣлкѣ, то припомнитъ имъ, что придетъ часъ жестокаго, но справедливаго расчета за торгъ народными интересами противъ воли народа и во вредъ его. Молчать въ настоящее время было бы болѣе чѣмъ легкомысленно“.

Призвавши свой „нард“ до борби проти реформи виборчої, товче „Галичанинъ“ своїмъ читачамъ до бестямъ свої побрехеньки „мазепинцевъ“ в статі „На канунѣ новѣйшей „эры“ (ч. 58):

„Въ ближайшемъ будущемъ можно ожидать полного примиренія мазепинцевъ съ поляками. Событіе это не будетъ ни новымъ, ни неожиданнымъ. Правду сказать, между поляками а мазепинцами всегда господствовало тѣсное единеніе. Только благодаря поляковъ и правительства, мазепинцы, призванные ими къ жизни, росли, развивались и крѣпли. Тѣсная, самая сердечная дружба всегда между ними существовала, если не на словахъ, то въ дѣлахъ. Бывало, словесныя столкновенія между поляками и мазепинцами принимали даже болѣе внушительныя размѣры, вслѣдствіе чего случалась иллюзія, что между этими двумя близкими въ сущности лагерями идетъ упорная борьба. Иллюзія создавалась для введенія русскихъ крестьянскихъ массъ въ заблужденіе, такъ какъ мазепинцы ясно сознавали, что открытой дружбой съ поляками и правительствомъ не снискають довѣрія къ себѣ широкихъ массъ галицко-русского населенія, не безъ основанія видѣвшего и теперъ видящаго въ польскихъ политикахъ злѣйшаго и непримиримаго своего врага. Это понимали мазепинцы и, не желая потерять почвы подъ ногами, на словахъ провозглашали чуть ли не крестовый походъ противъ поляковъ, а зъ другой стороны одновременно, подъ шумъ этого боевого клича, заключали съ поляками самыя постыдныя и гибельныя сдѣлки во вредъ русскаго населенія. Такимъ образомъ создавалась характерная для мазепинцевъ политика словъ и политика дѣлъ. Первая предназначалась для народа, вторая велась въ угоду поляковъ и правительства. Послѣднимъ шагомъ на этомъ пути должна быть реформа сеймовой избирательной ординаціи.“

„Послѣ принятія сеймомъ этой реформы мазепинцы готовятся сдѣлать рѣшительный шагъ, сбросить маску и предстать передъ русскимъ населеніемъ такими, какими они въ дѣствительности являются, т. е. открыто пойти на службу поляковъ и правительства.“

вік, котрий має віру і любов, ніколи не пропащамъ.

„Сполошиш ми долю і проженеш цасть, день ми споморочиш і свѣт ми западе, нуждов мя вдариш і наплеш ми злидні, свѣт ми спустѣ і йме ворогувати, знидїє радость і плач мя огорне, туга ми ранком і вечером журба і ніч ми несоння і горюване з сонцем, вирвеш ми очи і душу мж вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, а не вдреш любви і віри не вдреш, бо руське ми сердце тай віра руська.“

Від загальнихъ поглядів на всемогутність Бога, котрі визначають ся біблійною простотою і нагадують стару релігійну поезію, переходить поет до змальованія людської нужди. Ту знова чуємо віби далекий відгомін Йовового мотиву, котрий кінчить могочимъ власнимъ акордом про сердце і віру руску. Поет дає нам такимъ способомъ наглядний доказ, як тісно вязали ся у него найвищі філософічні і релігійні почуття з почуваннями патріотичними.

(Конецъ буде).

„Такимъ образомъ въ ближайшемъ времени должно повториться то, что уже однажды на нашей памяти произошло, именно должна повториться исторія 1890. г. Будетъ ли 1913. г. счастливѣе въ „уговоромъ“ отношеніи 1890 года, угадывать преждевременно. Но онъ лишній разъ подтвердитъ, по какой линіи идетъ мазепинская политика. Кличъ ея, выдвинутый ловкими политиками для обмана широкихъ массъ — полное равноправіе въ Галичинѣ русскаго народа съ польскимъ, а на самомъ дѣлѣ путь этой политики ведетъ въ концѣ концовъ къ польско-правительственному жолобу. Пойдетъ ли туда русское населеніе, это больше чѣмъ сомнительно, но въ ровной степени не подлежитъ сомнѣнію, что въ польско-правительственные лакеи усердно стремятся мазепинские политики. Тамъ имъ, конечно, мѣсто, но врядъ ли тогда увидятъ подъ собой твердую почву.“

Очевидно не ходитъ намъ тутъ о полеміку, бо ми зробили се вже в статі: „Затривожений „Галичанін“, але на одно звернемо увагу, а саме на пробу з москвофільского боку безнастаннимъ крикомъ і огидженемъ виборчого компромісу тай „страшакима“ „нової ери“ вмовити в декого з української суспільности (як се мало місце з радикалами в 90-их роках!), що краще не йти на „угоду“, але чекати, може прийдуть „ліпші условини“. Сей маневр москвофільскій служить до відвернення удару від москвофільів, якихъ виборча реформа засуджує на „вегетоване“ з ласки урядової Росії, безъ рівночасної опори в краввій політиці. Тому позір!

На конецъ — для точности образу медушій на москвофільскій улиці приводимо ще „поглядъ“ „Галичанина“, із наголовкомъ: „Мазепинцы въ польско-правительственной ливреѣ“:

„Не можетъ быть двухъ мнѣній на счетъ того, что новый проектъ сеймовой избирательной реформы, главныя основы которой мазепинцы уже вполне одобрили, готовитъ галицко-русскому населенію новое его закряпощеніе, тѣмъ болѣе постыдное, что приготавливаемое съ согласія части его представителей. Не подлежитъ сомнѣнію, что какъ мазепинские политики, такъ и мазепинская печать даютъ себѣ отчетъ въ томъ, что польско-мазепинскій компромисъ считается позорнымъ даже въ мазепинскихъ кругахъ, что такъ, а не иначе, смотрятъ на этотъ компромисъ широкія массы русскаго населенія. И вотъ теперь мазепинская печать озабочена тѣмъ, чтобы оправдать этотъ компромисъ, для чего рискуетъ даже утверженіемъ что сеймовая избирательная реформа въ томъ видѣ, на какой согласились мазепинцы, является природной необходимостью, избѣжать которой было невозможно.“

Стільки замітного на москвофільскимъ сьміту.

Крик, лайка і клевета. Політичну сторону сеї москвофільскої „опозиції“ в виставленю єї діяльности з рівнобіжною діяльністю тихъ польскихъ груп, що йдуть проти виборчої реформи під москвофільскимъ прапором, ще обговоримо.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіхъ реставраціяхъ, каварняхъ, торговляхъ і приєднувати намъ новихъ передплатників в кругахъ своїхъ знакомихъ.

З балканьского кітла.

Передъ демонстрацією флот.

„Times“ доносить, що Росія з початку рішучо противила ся приміненю якихъ небудь примусовихъ середників, однакъ пізнійше згодила ся на спільну демонстрацію великодержав, а се тому, щоби самій Австро-Угорщині не давати поля до діланя.

Ся сама часопись приносить із Софії вість, що Росія лише під тимъ услівемъ приняла засаду флотної демонстрації, що не буде односторонної акції, а спільне діланє великодержав обмежить ся до блокади порту Антіварі.

В справі становища Росії супроти флотної демонстрації довідує ся Бюро Райтера: Становище російського правительства в сій справі було від самого початку зовсімъ ясене(?). Росія була і є думки, що спільна демонстрація флот лежала би в інтересі самої Черно-

гори; бо скріпила би становище короля Микити. Однакъ черезъ цїлий часъ були легко зрозуміли(?) причини, изъ якихъ Росія не наміряє вислати ніякого корабля.

Петербурська телеграфічна агенція довідує ся: Супроти призваної великодержавами конечности демонстрації флот на черногорскихъ водахъ Росія, яка не бере участі в сій демонстрації, заявила ся за міжнароднимъ характеромъ сеї демонстрації при співучасті кораблівъ Франції і Італії.

В російскімъ уряді заграничнихъ справъ заявлено, що Росія не має нічого проти спільної демонстрації флотної, хоч не возьме в ній участі. Однакъ Росія виступить дуже рішучо проти евентуальної окремої акції поодинокихъ великодержав.

Французке правительство поручило телеграфічно комендантові корабля „Edgar Quiquet“, щоби удав ся до Корфу і тамъ прилучив ся до англійскої флотії. Франція висилає отже воєнний корабель і возьме участі в демонстрації флот за згодою Росії.

Аген. Стеф. оголошує таку вістку: Великодержави рішили вислати міжнародну ескадру, щоби виробити послухъ для односторонного рішеня зборівъ амбасадорів в Львондоні. Італійскі, австро-угорскі, англійскі і німецкі воєнні кораблі, які в сій демонстрації возьмутъ участі, відплили вже на східне побереже Адриійского моря.

З рамени Італії возьмутъ участі воєнні кораблі „Ammiraglio di Saint Bon“ і „Francesco Ferruccio“.

Австрійска ескадра вже находить ся недалеко Антіварі під комендою контрадмірала Максиміліяна Неговача і складає ся з слѣдуючихъ воєннихъ кораблівъ: „Архіки. Франц Фердинанд“ під комендою капітана Оскара Ганзи, „Радецкій“ під ком. кап. бар. Гогенберга, „Зріні“ під ком. кап. бар. А. Кудельки. Далше в складъ нашої ескадри входять два панцирники „Ст. Георг“ під ком. кап. Катінельгого і „Цісар Карло VI“ під ком. кап. Мецензефіого. До того ще одинъ малий кружляк, кілька контрторпедовців, три торпедовці і кілька підводнихъ суден. Всі австро-угорскі кораблі належать до найновішихъ і найбільшихъ (з вѣйкоюю дреднаутів) і мають довжину стотрийцять і кілька метрів. Заосмотрені є они в грубі панцирі до двіста трийцять міліметрів і в гармати тяжкого калібру. Залога на австрійскихъ корабляхъ коло Антіварі числить 3.000 людей, з якихъ 1.000 має вийти на сушу.

Наша ескадра буде найчисленійша; друга з черги що до числа кораблівъ і людей буде англійска флота, третя італійска, четверта німецка і французка (по 1 кораблеви).

Львондонська печать доносить, що акція великодержав розширять ся на цїле альбанське побереже, щоби перешкодити в дової війска і воєннихъ матеріалів до Альбанії. Чи Австро-Угорщина симъ вдоволить ся, се инша справа; таж Австро-Угорщина хоче спасати Скодру, а Скодра може виасти навіть тоді, коли до Альбанії не надійдуть дальші присилки війска.

Коменду надъ зєдиненою флотою великодержав, яка має перевести демонстрацію проти Черногори, обійме найстарший рангою офіцир, безъ огляду на державну принадлежність. Програма діланя демонстраційної флотії ще доси не усталено(!!). Може бути, що сама поява флотії вистанє, щоби Черногору зневолити до розумного становища(?), в противнімъ случаю держави пороблять дальші кроки.

„Times“ обстоює за рішучимъ крокомъ на Адриійскімъ морі, хоч би деякі держави не взяли в сїмъ вмішаню участі. Повага Англії домагає ся збереженя й на дальше сего напрямку. Вмішанє є вказанє в інтересі европейского мира. Уважаемо збори амбасадорівъ якъ дуже важний органъ в удержаню европейского мира і ми є певні — пише „Times“ — що значінє збору амбасадорівъ було би виставленє на величезну шкоду, коли би такі краї якъ Черногора і Сербія в нічо обернули повагу ради амбасадорівъ. „Times“ пригадує, що Сербія дала вже великодержавамъ обовязуюче приреченє і замічує, що рішенє в справі північної Альбанії є вповні неподільне. Коли Сербія не хоче полишити Скодри Альбанії, то цїла ухвала є немов би перечеркнена. Найгіршимъ вислідомъ було би банкротство европейского концерту, бо ніхто не мав би довіря до

напимненъ, поради і заборон Европи. Внаслідкахъ годі було би уникнути европейскої війни.

Найновіші вїсти кажуть такъ: Австрійска і італійска флота станули вже біля Антіварі і чекають на решту кораблівъ.

Міністер вїйни і шефъ генерального штабу були вчера у цїсаря на послуханю.

Німецке правительство тому вислало кружлякъ „Бреславъ“ до демонстрації, щоби усунути підозрінє російскихъ націоналістів, наче би Німеччина держала ся з боку від акції Австро-Угорщини.

Сербія такожъ провонує!

Якъ зачувати, англійскій посол Тагетъ вїзнавъ предсїдника сербскихъ міністрівъ Пасіча до усунєня сербского війска з під Скодри, коли Сербія не хоче утратити англійскихъ симпатій. Пасічъ покинувши ся на обовязки союзника заявивъ, що сповненє сего домаганя не є можливе і вказавъ на се, що великодержави постійно дораджували балканськимъ державамъ згоду.

„Südslav. Korresp.“ доносить з Білгорода: Білгородска печать веде дуже остру кампанію проти Австро-Угорщини. „Мали Журналъ“ твердить, що болгарскій посол в Петербурзі заявивъ Сазонові, що Болгарія стоїть в справі Скодри по стороні Черногори. Правительство „Самоуправа“ обурює ся на великодержави, твердячи, що они зломали невтральність.

Черногора уступає?

Бюро Райтера дізнає ся: В дипломатичнихъ кругахъ здогадують ся (!), що Черногора заявить готовість прихилити ся до бажань великодержав. Питанє, які мають бути підняті кроки, коли демонстрація флотъ покаже ся недостаточною, належить до здогадів, які не надають ся до дискусії.

Облога Скодри.

Вчера здержано бомбардованє Скодри, бо уставлювано сьвіжо наспівші сербскі гармати на становищахъ. Здогадують ся, що закамъ наступити демонстрація, Скодра упаде.

Після вїстий, які наспіли з Сан Джіованні ді Медуа до Білгорода, передні панцирі укріпленя Тарабош дістали ся вже в руки Черногорців. Генеральний наступ на головні укріпленя мав розпочати ся протягомъ вчерашної днини.

Після наспівшихъ до Львондону вїстий, до Сан Джіованні прибуло 36 грецкихъ перевозовихъ кораблівъ під охороною шістьохъ воєннихъ кораблівъ з сербскимъ війскомъ. В Черногорі населєня є обуренємъ вичікує важнихъ подій.

„Südslav. Corr.“ доносить, що падєнє Скодри є дуже близке. Турки покинули становища надъ Брдіцею. Тарабош вїдтяти й. Малий Барданіольсє вже в рукахъ облягаючихъ, які здобули три укріпленя. Години крїпости вже почислені.

Сумнівні успіхи мира.

Болгарія по овладї Адриянополя виявляє більше поміркованя, якъ надїжно ся, віддалює ся від домаганя границі Сарос-Мідія і годить ся на предлогу Европи, щоби границя йшла лінійю Енос-Мідія з малими лише змінами. Такожъ в справі воєнного відшкодованя не хотять балканські держави доводити до крайности.

Б. Райтера довідує ся, що великодержави, а такожъ Болгарія і Туреччина в своїхъ домаганяхъ в справі турецько-болгарської границі дійшли до вислідів, які рівнають ся неформальній згоді.

Царгородска печать промовляє в дуже зрезгнованімъ тові. Дневники думають, що заключєнє мира небавомъ наступить, а ворожі кроки вже завтра будуть здержані.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Василія і Ісаака; римо-кат.: Ізидора. — В суботу: руско-кат.: Нікона; римо-кат.: Вінкентія.

— **Становище польського єпископату супроти соймової виборчої реформи.** „Gazeta Narodowa“ і „Słowo polskie“ містять розстріленими черенками таку вість: „Польський єпископат, зібраний на спільній конференції у Львові дня 26 марця, рішив усунути ся гуртом від голосування над предловою виборчої реформи. Польський єпископат признає знові потребу поширення виборчого права в демократичнім напрямі і справедливого углядіня прав рускої народности, однак із засадничих зглядів, як також із зглядів далеко йдучого сумніву, що закон в сій основі через свій сепаратизм приніс би шкоду згідному пожиттю обох народностей, не міг єпископат згодити ся на оголошені засади реформи виборчого права.“

До сеї заяви дозволямо собі долучити кілька малих питань. Який „сепаратизм“ міститься в предлові про новий виборчий закон: релігійний, національний, чи політичний? Релігійної хиба сепарації новий закон виборчий не переводить, бо руский католицизм становить самостійну, незалежну від польскости, католицьку корпорацію, якої впрочім виборчий закон хиба не може змінити. Національний сепаратизм? В чім же? В тім, що рускі виборці будуть руских послів вибирати до сойму, незалежно від впливів польских виборців, а радше славетної „Ради Народової“? А може політичний? А вже якраз в новім виборчім законі стоїть так велике число польских послів супроти оного, много меншого числа руских, що про сепаратизм в політичній управі краю не може бути й бесіди. Впрочім отверте ще питає, чи Русини, хоч в часті допущені до співуправи краю, не сходять весті кравові і знові позитивної політики. Чому ж відтручати їх?

А наконєць ставимо ще одно питанє: чи принесє те одностороннє рішенє польского єпископату хосен католицизмови, коли би ми взяли під увагу случаи, що руский єпископат, руководячи ся добром собі повіреного народа, стане за предловою виборчої реформи. А се можливе. А що тоді?

Чи справді поборюванє предлоги виборчого закова принесє мир і згіднє співжитє братних народів, тим більше, що сей „мир“ дуже неясний.

Чи застановляють ся над сим високі достойники католицької Церкви братного народа?

Слушно замічує „Gazeta poranna“: Треба було сподівати ся, що наші високі церковні достойники, яким з рації їх становища припадає гарна роль лагодження спорів і по вздержувані пристрастей, уживють цілого свого впливу на зладження ріжниць. Стало ся власнє противно. Чи наш (т. є польский) єпископат утривалить в широких верствах своє довіре і повагу, якою повинен тішити ся, через те, що цілу силу свого впливу кидає з повною форсою на сторону агітації загорільців (всеполяків і подоляків) про те можна дуже сумнівати ся.“

Польські єпископи — як пишуть часописи — виїхали або до Риму, або над море, або нарочно саме тепер переводять візитацію дисцезій, щоби лише не бути в соймі. Сумне, невеселе.

— **Похорони бл. п. Луїзі з Клоевичів Вахнянинової** відбули ся вчера при великім здвизі української інтелігенції. Похоровам провів о. містрат Білецький з кривошаками: Чапельским, Пакіжом, Давидьком, Гузаром, о. проф. Лициняком, Федусевичом, Кархутом, Туркевичом, ректором духовної семінарії та члєнним клиром. З поміж поляків бачили ми на похоронах през. Ради шк. кравові, д-ра Дембовського. Співали на перемену хор акад. гімназії (головного будинку) та філії і „Бандурист“. Доволину обсапуно цілим десятком вінців від роднин та приятелів. З дїтьми Польської співчула вся інтелігентна громада. Бо й тяжко навідувє їх Вєєвишній. Перед чотирма роками стратили они отця, бл. п. Івана, а в слід за тим йшла тяжка недуга печаливої матери, яка покінчила ся смертю. Та не замкнула ся книга життя бл. п. Івана та Лукії. Дочки та сини, що від дитячих майже літ сповняли громадську службу в хорах та сольових виступах, а один син Богдан, що пробує з успіхом свого пера на поля композицій,

держать отвертою книгу життя своїх Незабутних Покійників. Коби тільки як найбільше записали карток в сій книзі життя, а память їх Родичів ніколи не загине. В часі цілого похорону витала прегарна, весняна погода. Найвеснянє сонце лагодить біль дїтій, се-стер і братів! Нані рано відбуло ся зауокійне богослужє, на яким крім роднин бачили ми радн. Двора Барвіньского, д-р. Федака, д-р. Громницького, д-ра Гладишовского та богато інших.

— **Геть з мосновщиною зі Львова!** З міста пишуть нам: Днесь переходячи по наших церквах у Львові в намірі відмовити великопостній молитви — дивлю ся і виджу на мурах Преображенської церкви наліплений плякат — отже читаю, та своїм очам не вірю: є то плякат, котрий має заповідати програму великопостних реколекцій, а межі іншими читаю ось такі слова: „вєсьхъ Сословій в V. седмацѣ поста“ — „Краковського“, „въ часѣ четыредесятницѣ“. А се що за дивогляд! — питаю ся людей, хто то наліпив тоті плякати, а они кажуть мені, що то о. Давидович веліли так оголосити великопостні реколекції. На інших церквах у Львові я не бачив таких дивних річей, але противно — наші оо. Василияни оголосили також програму реколекцій, але у нашій рідній і для всіх зрозумілій мові, що аж люблю перечитати.

Питаю ся отже тепер, длячого о. Давидович оголосив програму великопостних реколекцій в незрозумілій для нас мові, і на сьміх, та сором всіх людей поналіплює такі дива на мурах католицької церкви?

Чи вже ми живемо в Суздалю або в Твері, чи ще, хвалити Бога, у Львові? Чи вже нема на се ніякої ради, щоби перекопати „благонядожного атца“ Давидовича і єго тверду натуру, що у Львові для нас має ся писати програми в нашій рідній, та для нас зрозумілій мові, але не по татарски. Парафіяни католицької Преображенської церкви у Львові не належать прецінь до московско-татарского штабу — отже мають всяке право жалати, щоби завідатель парохії оголошував плякатами програми в їх рідній а для них зрозумілій мові. Для себе вдома можна писати і по цигански! — *Міщанин.*

— **З галицького сойму.** В доповненню до звіту з галицького сойму подаємо ось тут запити, які поставили підчас вчерашнього засідання сойму укр. послы. Они є: п. Макуха в справі громадских виборів в Острийї, Гривнівцях, Надорожній, Деліві і Янові, дальше в справі шкільних відносин в Янові і в справі научуваня укр. мови в громадї Біла; п. др. К. Левицького в справі залуви і забакнення громадского насосивка у Фразі, рогатинського повіта, в справі заложєня польської школи в Лячку шляхоцькім і в справі системизованя гр.-к. катехитурі при міській школі в Вуршти-ні. Дальше внесли запити послы: Содомира в справі виборів до громадської ради у Волиці, терєбовельского пов. і пос. Думка в справі комунікації межі деякими громадами в богородчаньскім повіті.

Між внесками находять ся внески отсих укр. послів: п. д-ра К. Левицького в справі скликания на нараду провідників всіх соймових груп, п. І. Кохановского в справі зміни кравового закона з 18. вересня 1901. р. ч. 103. В. з. кр. про регуляцію рік; Т. Рожанковского в справі зміни організаційного статута галицької кравової ради залізничної; Содомира, щоби до кравової комісії для охоронних залісєнь належав відпоручник товариства „Сільский Господар“; Т. Старуха, щоби до радочого комітета для справ плекания коний, який є усталений при намісництві, належав також відпоручник „Сільского Господаря“ і п. Винищука, щоби при ліценцованю громадских бугаїв був „Сільский Господар“ рівноправний з галацким товариством господарским і з краківским рільничим товариством.

— **Конгрєс лікарської помочи.** В днях від 9. до 13. вересня відбуде ся у Відні „II. міжнародний конгрєс в справах першої лікарської помочи і охорони перед нещасливими випадками“. Над конгрєсом обяв покров архієп. Леопольд Сальватор. Зїзд буде радить в будинку парламенту. Міністерство заграничних справ запросило в дипломатичній дорозі правительства інших держав, щоби взяли урядову участь в тім зїзді. В Австрії і за границею утворило ся вже много комітетів. В програму конгрєсу входять фахові наради, до яких оголошено вже понад 100 рефе-

ратів і викладів, великі справи відєньского товариства ратунокowego, звидженє вистави „Адриа“, прнятє на дворі і в ратуші, галєва вистава в опері і ин. Зелізничї признали учасникам конгрєса значні знижки.

— **В світ за очі.** Після урядового звіту виїхало протягом минушого тижня на зарібки до Прує: 17.410 осіб, до Америки 3.889 осіб, до Чех 494 осіб, на Морави 30 осіб, на Угорщину 36 осіб — разом з Галичини виїхало — після урядового звіту — 22.314 осіб. З Буковини виїхало в тім часі лише 256 осіб на зарібки.

— **Книжки для дїтій.** Фребльське товариство в Києві отворило в Терещєнківській городській школі виставу дитячих книжок. Виставлено около 1.500 книжок.

— **Смерть під колесами трамваєвого воза.** Позавчєра коло 5. год. по пол. лучив ся при ул. Городецькій у Львові нещасливий випадок, якого жертвою впав 53-літній доворець каменіці ч. 71. при тій улиці, Денис Йолуп. Коли іменно переходив Йолуп через улицю, надїхав з гори якийсь наколєсник. Йолуп боячи ся, щоби наколєсник не наїхав на него, скочив на перед і впав саме під надїздячий трамваєвий віз. Мимо сєго, що кондуктор старав ся здержати віз, покотив ся він ще дальше і обтяв Йолупови обі ноги понизше колїв і так покалчив, що заки видобули нещасливого з під колїс, він вже не жив.

— **Маніфєстації в Петербурзі.** Оноді відбули ся в столиці Росії маніфєстації молодіжи перед сербским і болгарским посольством. Відси пішли маніфєстанти на демонстрацію перед австро-угорского амбасадую, тут однак поліція заступила їм дорогу і розїгнала.

— **Сказали ся вівці.** Зі Старого Бастрого доносять: Дня 1. марця покалчив тут скажений пес вівцю господаря Якова Лєя. В наслідок покалчєня віця сказала ся і заравила инші. Скаженним проявляє ся у овець великим подразненям і скубанням вовни.

— **Знесєне сїрників в каварнях.** З Відня доносять, що тамошні власники каварєнь ухвалили знесити сїрники в каварнях в случаи, коли би був заведений сїрниковий податок.

— **Огонь.** Дня 24. марця с. р. вибух коло 11. год. в ночи огонь в Сяневідську вїжнім, скільсєго повіта, в стайні Данила Дуляна і знищив при сильнім вітрі хати, господарскі будинки, збіжє і живий інвентар 5 тамошних господарів. Загальна шкода виносить 20.400 К., а була обезпечєна на суму 5.500 К. Причина пожежі доси не звєсна.

— **Зелізнична пригода в Бродах.** Дня 1. цвєтня вискочала із шин на двірці в Бродах машина російского особового поїзда, в наслідок чого спізнив ся австрійский особовий поїзд о 37 минут. Всі подорожні і залізнична служба виїшли з сеї пригоди ціло.

— **Убийство і самоубийство у Львові.** В одной із кімнат готєля „під золотим медведєм“, при ул. Фірманьській у Львові, убив вистрілом в револьєра якийсь коло 40-літній мужчина 30-літню жєнщину, а відтак сам відобрав собі житє. На столі найдєно фотографію з підписом: Андрій Лясько, під яким іменем сєй мужчина в готєлі замешкав. Подав також що походить з Камінки волоскої. Імени убитої жєнщини ніхто не знає.

— **Випадки і катастрофи.** З Міньска доносять, що в околиці Бобруйска шалїла оноді буря з сильними громиами. — В Севастополї була велика буря і наробила великої шкоди. Вітер загнав на море коло 100 рибачких човнів. Судьба їх не звєсна. Розбило ся кілька вітрильників. — Берлінські дєвнички доносять з Солінген, що там занедужало 88 осіб в наслідок спожитя зісугого кінського мяса. Померли 3 особи, а 20 осіб тяжко занедужало. — **Засуд шпігуна.** Вчера відбула ся в Кракові розправа о вїйськовє шпігуњство проти Петра Врублевского, який є родом з Калїша. Суд засудив Врублевского на рік в'язниці, при тім вчислив до карі і слїдчий арешт.

— **Найбільший трансатлантичкий корабель „Imperator“** значє неважком своєю подорож по морю. Першу подорож відбудє в Гамбургі на Серєдземнє море і повезє на своїм помості цїсаря Вільгельма і много інших гостей, яких запросив цїсар на сю прогульку, а се: деяких міністрів, кількох члєнєв гамбургского сената, посадника Гамбургі і деяких німецких учєних і дєвничкарів.

— **Международнє векслєє правє.** В справі международного векслєєго права занимало російське правительство доси окреме, почасти звидчєйне становищє. Тепер доносять з Петербурга, що російська рада міністрів поста-

новила прилучити ся до одностайного межі народного права векслєєго, яке має видати-гаєска конвенція.

— **Недостача цукру в Болгарії.** З Софії доносять, що вже від тижня дає ся там відчувати велика недостача цукру, а в наслідок сєго також надзвичайна єго дорожнєча. Се все є в наслідок війни. Тому що до війни покликано майже всіх мужчин, в наслідок недостачі рук майже нічого не витворила одна одинока в Болгарії фабрика цукру, з заграниці знова не можна було перевести цукру з причини недостачі залізничних возів, які служили до перевозу вїйска. Супроти сєго числять в австрійских цукроварничих кругах на се, що по заключєню мира збільшить ся вивіз цукру до Болгарії.

Наука, умілість і письменство.

— **З нашого театру.** Дня 1. цвєтня виставив наш театр в другє фарсу в 3 діях п. з. „Мала каварня“ Трістана Бєрнара в перекладї Л. Мислевича. Фарса — є властиво карикатура драми й тому виходить она поза межі артистичної творчости. Але коли брати єї з сєго боку, що єї одинокою цїлю є сьмішити публику без огляду на характерні осіб, консеквенцію подій і т. п., то она може сповнити деяку службу в сих сумних часах. Тільки за се повинна она давати такий скорий хід подій, щоби глядач не мав часу зорієнтувати ся, а захоплював ся все новим та новим.

„Мала каварня“ не зовсім відповідає отсїм вимогам: Акція місцями мала, а комїзм дуже дешєвєнький. Річ в тім, що зміст фарси надто простий. Відний кельнер виграв не надїйно 800.000, але що він не може покинути кельнерства, бо єго перед тим законтрактовано на 20 літ — отже й з того виходить ріжні сьмішні ситуації. Але то всьо досить деревлянє й автор не завдав собі навіть трудно оживити акцію якоюсь пр. більшою любовною пригодою, бо любов кельнера до доньки вистители каварні уступає зовсім в дальший плян. Цілі своєї отся фарса доходить не всюди, тим більше, що в нїй багато осіб непотрібних.

Гра артистів була би досить добра. Найбільше оплесків збрав п. Стадник в ролі героя, кельнера Альберта, бо й справді він вводиє найбїльше руху на сцені. Але й були ролї мабуть не добре вивчєні, пр. важна роль інтриганта Відредона. Кельнери у каварні повинні виказувати бїльше спириту, а то они стоять часто при гостях зовсім без діла. Декорациї не кончє добрі, хоч каварню можна було легким коштом урядити порядком. По що пр. накривати столів обрусами, хоч можна постарати ся о мрамурові. Також буфет виглядає дуже нужденно, а наливане кави таки в буфетї вже зовсім невїдповіднє.

Режисєрия повинна зєвнути увагу на се, що в таких фарсах ходить тільки о рух на сцені й о декорації, тому не належить сандебувати навіть побічных фігур і обстанови.

Л. Г.

Олександр Барвіньский.

Спомини з мого життя.

(Дальше).

17. Труднє положєнє мого брата Володимир. Моя і брата Осипа поміч у видавництві „Правди“ і „Дїла“. Змаганя Володимир до скликания зїзду Русинів. Перше народнє вічє Русинів у Львові 1880 р. Участь в нїм Володимир. Клопотливий наслідки.

По втраті родичів опинив ся брат мій Володимир в скрутнім положєню. Принявши на себе крім видавництва „Правди“ ще й редакцію „Дїла“, не міг думати про адвокатську практику, а так саме єго мрія про габїлітацію з народної економії на університетї розвіялась безповоротно. Він був приневолений обмежити ся доволі скупою винагородою за важку редакційну роботу, котру він провадив вельми сумлінно, поважно і уміло. Після видання числа, як засьвідчав єго помічник редакційний п. Ів. Зєлей, зачинив ся Володимир у своїй комнаті і обложений часописам, журналами і книжками, приготував дальшу роботу на слїдуючий дєнь. А крім звичайних редакційних робіт, займав ся також науковими дослїдами і поміщував їх в

части в „Ділі“, дописував і до заграничних часописів про наші справи, а писав по ночах, брав средства проганяючи дрімоти, як в листі до мене згадує про се п. Белей. Я і старший брат Осип (що був на нужденнім приході в Сервирах), не могли матеріально помагати Володимирови, бо самі ледви могли собі здобути скромний прожиток, але за те помагали ми ему у видаваню „Правда“ і „Діла“ письменською роботою. Між нами крім того вела ся жива переписка, збережена у мене в нашім родиннім архіві, ми обопільно радали ся, як повести нашу народну справу, щоби причинити ся слабими нашими силами до красної долі народу. Мабуть в цвітні 1880 р. (бо день і місяць на листі не означений) писав до мене Володимир:

„Я ношу ся з пляном скликаня зїзду Русинів сего року може на май або з початку червця. Ціль того зїзду малаб бути: 1. Бурси. 2. Народний банк а зглядно викупи селян з довгів. 3. Як зарадити против оспалости і бездїльности Русинів? (Завязане політичного товариства, скликуваня зїздів Русинів по містах ітд.). 4. Як розбудити наше міщанство і як виратувати его від загибї? Отже така програма враз з мотивами, пояснюючими справу малаб бути попередю видрукована і розіслана всім Русинам, щоб кождий ідуци на збір, знав, чого іде і що буде говорити або поширати“.

Такими зїздами-вічачами бажав Володимир показати світові, що нарід руский живе і хоче двигати ся власними силами, бажав заявити живність руского народу. На такі зїзди надавали ся всякі пригідні случаи, однак досі переминали безхосенно.

„Раз однакож склало ся інакше.“¹⁾ Що не удавало ся громадї і численним, в желїзну фалангу скванним товариствам, удадо ся майже одному. А був він смертний, як інші, переходив других тільки тим, що мав душу горячу, велику. Буде то колись одна з найкраспих картин в історїї нашої жизни. Дня 18. (30) листопада 1880. припадали 100-літні роковини вступленя на трон цїсаря Йосифа II, котрого великодушність дала Русинам підвалини до розвою їх народности в Австрії. Володимир Барвіньський задумав сю хвилю виїхнувати і скликанем першого всенародного віча заявити світлу народну манїфестацію. І справді Русини виступили і заявили ся на тім першім вічу так світло і поважно, що вороги, сьміючись перед тим і пошептючи глумливо, збїдли нараз перед великістю і блиском руско-народної манїфестації. Напрям єї був простий і ясний: звеличати память великодушного цїсаря і на могилі его відбути перегляд народної сили, до котрої світла его рука підвалини кинула. Але звідки взяло ся на Русин тільки сили, звідки такий триумф. Триумф той, як сказано, діло одного чоловіка. Серед загальної немочи підносить він перший хоругв віри, вводить по раз перший в святиню народної молитви і нарід сам, загриває его і одушевляє звуком рідної бесіди і рідної пісні — і на диво всім — розкриває тисячним очам незмірне богатство молодой до тепер запізної народної сили. Був то триумф, якого не бачили ще часи нашого відродженя.“

Хоч утворив ся для устроєня сих роковин і віча окремиї комітет, однак Володимир був душею его, на нім спочила майже вся робота. Він приладив чотири резолюції про найживнейші справи руского народу а імено: 1. про державно-правне становище Русинів в Австрії з домаганем повної рівноправности і безпеки свобідного самостійного розвитку рускої народности і я-зика. 2. Про господарські справи з домаганем здержаня примусового вивлащуваня селян і міщан з прадїдної землі, зменшеня тягарів і викупа з довгів. 3. В школах і в справах о усуненє всяких надужить що до рускої народности і введеє рівноправности в народних, середних і висших школах східної Галичини. 4. Візване до всіх Русинів, щоби самі берегли констит. прав і свобід і вповняли їх та спільними силами добивали ся чалежного рускому народови становища в краю і державі.

На передодні всенародного віча, на вечерниці устроєних в Народ. Домі, виголосив Володимир краснорічиву основну промову про значіє Йосифа II. для Русинів і вказав дороги і способи до подвїгненя селянства і мі-

щанства, до плеканя і розвитку кравого ремесла і промислу. Небувале доси одушевлене, з яким всі розійшли ся, було нагородою для творця сего віча за понесений труд і безсонні ночи, проведені над приладженем всіх справ. Бож ще крім того, другого дня на вічу, в основній промові мотивував Володимир другу резолюцію про господарські справи²⁾.

Однак се віче не обійшло ся без клопотів для Володимира, бо намісництво заборонило було виголосити деякі місця з відчиту виданого печатно³⁾.

В промові обминув Володимир єї місця заборонені а згадав лише, що намісництво заборонило говорити про аренди церков жидам, як се написав польський історик Шайноха. В тій згадці дирекція поліції добачила умисне переступство урядової заборони і за-судила Володимира на 50 зр. гривни. Відклик внесений проти того відкинуло намісництво, а так само міністерство внутр. справ. Против тих рішень виїс він жалобу до державного трибуналу і 16. січня 1881. станув сам і боронив сего зажаленя, однак мимо его сьміливих і влучних виводів трибунал не вдав ся в саму суть справи, а опер ся в своїм рішеню на тім, що заборона була видана на руки предсїдника комітету о. Павликова, а скоро він се прийняв, то Володимир не був управнений вносити таку жалобу.

(Дальше буде).

¹⁾ Так писав Григ. Цеглиньський в ч. 92. „Діла“ з 1880. р. про перше віче Русинів, що відбуло ся головно заходом Володимира у Львові д. 18. (30) листопада 1880.

²⁾ В 100-літній роковини вступленя на австр. престол цїсаря Йосифа II. (1780—1790). Отчить Волод. Барвіньського, у Львові накладом комітету. 1880.

³⁾ Др. Франко (Літ. Н. Вістник 1901., т. XV. ст. 1—19). напятиував се віче „чисто рутенським“, докоряв Володимирови водляним, бомбастичним стилем, убожеством змісту, неясности політичних думок, мимо того, що в резолюціях були они ясно сформуловані, а в промовах основно пояснені. Але при всій тій радикальній партийности не міг таки др. Франко не признати, що се віче було помітне значним числом селян-учасників, а се може бути певним доказом, що народовці уміли зацікавити селян і що се віче було великим почином.

Телеграми

з дня 3. цвітня.

Відень. Цїсар прийняв вчора перед полуднем на окремих послуханях інспектора армії, аркіи. Фридриха, відтак міністра ген. Кробатина і шефа головного штаба бар. Коврада ф. Гецендорфа.

Відень. Речинець найбільшого повного засіданя палати послів має бути назначений в кінцем сего тижня. В п'ятницю вертає до Відня предсїдник палати, др. Сильвестер і відбуде зараз конференцію з предсїдником міністрів гр. Штірпком.

Будапешт. „Ungar. Corr.“ доносить, що реченець делегаційної сесії не є ще установлений, гр. Берхгольд предкладає день 20. мая.

Атени. (ТКБ). Вчора похоронено короля Юрія. На похоронах було 60 єпископів.

Вашінгтон. (ТКБ). Правительство постановило признати китайську республіку.

Відень. „Wien. Allg. Ztg.“ доносить, що перше тягненє клясової льотерїї має відбутися коло 7. жовтня с. р.

Білгород. (ТКБ). Дневники доносять, що король Петро занедужав.

Рим. (ТКБ). Міністер заграничних справ Сан Джіуліано відбудв вчора конференцію з провізоричним предсїдником Альбанї, Ізмаїлем Кемаль бейом.

Петербург. (ТКБ). Найближша нарада в румунсько-болгарській справі відбуде ся в п'ятницю.

Стрий. Вчора рано зударили ся на тутешній стації два вози з машиною. Почтовий віз вискочив із шин. Три почтовці і чотири зелізничники легко потовкли ся.

На Свята!

Щоденно свїжі певні найліпші спиритусові

ДРІЖДЖІ

в ціні К 1.60 за клгр.—для Крамниць по 1 К за клгр., МУКУ і всякі інші кольовіяльні товари продає ві всіх своїх складах

515(6) „НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“.

!!! Свій до свого !!!

Перший Український Виспиковий Дім Музичних Струментів

ОРКАН

у Львові, ул. Тиха ч. 1. поручає по найдешевших цінах: скрипки басы, цитри, флети, кларнети, труби, бубни і т. д. та закладає цілі сокільські, січові, читальняні й шкільні струнні або дугі оркестри на всякий склад.

Цїнник даром.

Олександр Харвіньський.

Спомини з мого життя.

Перша часть (Образки з громадянського і письменського розвитку Русинів в 60-их рр. XIX ст. (з додатком переписки Ст. Новаківча, М. Лисенка і П. Куліша, з 10 портретами і двома картинами) вийшли вже яко № 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладні Я. Орештайна в Коломиї, або в Книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Цїна брошурованого примірника 1 К 50 сот.
„оправного примірника 1 К 80 сот.“

Рух зелізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейського.

Замітна. Поїзди поспішні означені г рубим друком. Години пічні від 6⁰⁰ вечером до 6⁰⁰ рано означені підчеркненем чисел минутних.

Вїзду зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12³⁵, 3⁴⁰, 8²², 8³⁵, 2⁴⁵, 3^{45*}, 5^{46†}, 6⁰⁵, 7⁰⁰, 7³⁰, 11¹⁰.

*) до Ряшева.

†) до Мшани.

До Підволочиск: 6¹⁰, 10³⁵, 2²⁷, 2^{50†}, 8⁴⁰, 11¹³.

†) до Красного.

До Черновець: 2⁵⁰, 6¹⁰, 9¹⁵, 9³⁷, 2²⁵, 3^{05*}, 6^{23†}, 7^{58*}, 11⁰⁰.

*) до Станіславова, †) до Коломиї, *) до Ходорова кожного попереднього дня перед неділю і святком.

До Стрия: 6⁰⁰, 7³⁰, 1⁴⁵, 6⁵⁰, 11²⁵.

До Самбора: 6⁵³, 9⁰⁵, 3⁵⁰, 10³⁶.

До Сокаля: 7³⁵, 2²¹, 8⁰⁰, 11^{35*}.

*) до Рава рускої (лише в неділі).

До Яворова: 8⁴⁰, 5⁴⁵.

До Підгаць: 5⁵⁵, 4⁵³.

До Стоянова: 7⁵⁵, 6⁰⁰.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6²⁵, 10⁵⁵, 2⁴², 3^{07†}, 9⁰¹, 11³⁰.

†) до Красного.

До Підгаць: 6⁰⁹, 1^{21*}, 5¹⁵, 10⁴⁰ §).

*) лише до Винник, §) до Винник лише в суботу і неділю.

До Стоянова: 8¹², 6¹⁷.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаць: 6²⁸, 1^{40*}, 5³⁶, 10⁵⁹ §).

*) лише до Винник, §) до Винник лише в суботу і неділю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16^с по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о години 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Львокалькі поїзди.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6⁰²,

на головний дворець:

З Брухович: що дня 6⁵⁵.

Дяка потребує від 1. мая парохія Качика з добрим голосом, молодого не жонатого, іспитованого, щоби міг провадити хор. Платня 40 корон місячно, мешканє і доходи Близна відомість греко-кат. Ур. пар. Качика, Буковина. 511(10)

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цїлю Товариства є удїлюванє кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 4%, без потрученя рентного податку.

Владни приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах, від 8. до 2. в полудне.

Конто в По чтовій Щадницї 35.527

Жирове Конто в австро-угор банку.

Щадничі вкладки К 3,683.428.--

Власний маєток К 474.302.--

Удїлові позички К 4,494.957.--

Канцелярї Товариства отворені перед полуднем

ЦЕРКОВНА ТОРГОВЛЯ

„ДОСТАВА“

Львів, ул. Руска 20, — Станіславів, ул. Смольни Перемишль, Ринок 26.

Удержує найкращий вибір великих церковних річей. — Злучає найлучших артистів для виготовленя іконостасів, престолів, кивотів і др. Приймає у Львові золочєня чаш і всякі направки. Зєднала досі загальні признани. 366(80сс)